

ПРЕДГОВОР

Лице које пије на систематичан начин проучавало економију хендикепирано је чак и када само о тим питањима мисли; такав човјек личи на глувог који покушава да ужи-ва у симфонији...

П. А. Самуелсон

Кроз ову књигу учињен је напор да се да теоретско-методолошка основа те институционални и привредно-системски оквир као и развојна компонента за научнонаставну дисциплину "Економика и развој националне привреде" (а која је уведена у наставни план Економског факултета у Бањој Луци од школске 2002-2003. године).

Поред горњег у овом раду је обрађен и међународни контекст развоја који има битан утицај на формулисање властитог концепта развоја дате националне привреде. Ово се односи на кључне елементе из домена међународне економије, актуелна питања савременог свјетског развоја те контроверзе глобализације.

Емпиријске презентације које су дате у овој књизи имају првенствено илустративан карактер и тичу се углавном појединих развојних и системских домена бивше Југославије, Босне и Херцеговине и Републике Српске (РС).

Иначе, када се даје осврт на системска и развојна питања бивше Југославије то треба схватити и као осврт на дио историје Босне и Херцеговине па и Републике Српске.

Када се дотиче тематика бивших социјалистичких земаља у овом раду се инсистира посебно на улози ауторегулације која је раније била углавном пренебрегавана. Иначе, ауторегулација се потенцира као фундамент за успјешно функционисање било ког система па онда и економског система. А када је ријеч о економском систему то се односи на слободније дјеловање економских законитости и тржишни механизам чији радни капацитет не може ништа да замијени.

Што се тиче историјске димензије (што је углавном презентовано у анексима) види се да су живјели покушаји да се наш ранији економски систем трансформише у оквиру ранијих друштвених односа како би се дошло до ефикасније привреде. И као што је поз-

нато сви ти покушаји нису уродили плодом. То је био амбијент у коме нису биле уважаване економске законитости. О дјеловању тржишта се није могло говорити јер није постојало тржиште фактора производње (првенствено капитала али и радне снаге). И управо зато промјена својинских односа, транзиција, институционалне промјене и привредно-системске промјене и респект међународног окружења у најширем смислу те респект савремених развојних трендова чине тај *conditio sine qua non* и за успјешније усмјеравање микроекономских субјеката и постизање повољнијих макроекономских перформанси дате националне привреде.

У структури ове књиге посебан нагласак су добиле интерпретације:

- битних категорије макроекономије;
- транзиције (са својинском трансформацијом);
- потребе прилагођавања институција и појединих подсистема привредног система тржишној привреди;
- актуелних свјетских развојних трендова;
- структурних развојних питања;
- међународних институционалних чинилаца;
- савремених организационих промјена;
- токова глобализације те
- нужности изградње властитог обрасца развоја малих неразвијених земаља.

Садржај ове књиге је намијењен првенствено студентима за савладавање градива из дисциплине "Економика и развој националне привреде", и сродних дисциплина. Осим предњег, овај текст може такође корисно послужити и привредницима и другој читалачкој публици.

Бања Лука, јануар 2004. године

Аутор